Ч. 93 (11.061). Львів, субота 30. квітня 1927. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Оригінальна погроза.

Львів, 29. квітня 1927.

В *„Слові Польскім“* стрінули ми дуже цікавий, незвичайно оригінальний лист польських кольоністів з Малинівки, скалатського повіту. Цей лист — то своєрідне *signum temporis*, а його змістом — оригінальна погроза. Зрештою найдоцільніше буде привести повний текст цього листа:

„Ми, осадники осади Малинівка, пов. Скалат, розуміємо добре, що там, де живе польський хлоп й оре польську землю, там є Польща, що ми прийшли тут, щоби підтримати польськість окраїн. Не хочуть того зрозуміти ті, які повинні тут стояти на сторожі польського стану посідання. Коли Бриль, зі своєю дружиною (*świtą*) обїздає окраїни, то по його обїздці бурить ся українське населення, гукаючи до нас: „Проч з нашої землі, бо се є наш край“ (що фразу подано по українськи! — Ред.). Польське населення, що працює в українські свята, наражене на дошкульности (*szykany*), а ніде не находить опіки. Положення осадників серед чужого, ворожого селянина, підюджуваного галабурдниками (*przez warcholów*), створює такі важкі умови істнування, що осадники втікають у свої родинні сторони, де між своїми щонайменше почуваються безпечними. Якщо аґітатори в присутности нашої нечувано нездарної поліції далі вестимуть свою аґітацію, якщо Бриль далі безкарно гулятиме по осадничих осадах і підбурювати українське населення, то в и й д е м о з в і д с і л ь у с і. Бо не маємо сил, щоби безнастанно боротися з усіми“.

Так виглядає жалісна скарга і глибока кривда осадників. Всі проти них: українське населення і Бриль зі своїм штабом, а поліція поводиться пасивно і не саджає в тюрму чи на паль всякого, хто важиться хочби одним словом виступити проти маєстату польського кольоніста, який прийшов з далекої чужини „підтримати польськість окраїн“.

Осадницький лист з Малинівки, розуміється відповідно перестилізований в органі „організацій народових“ з вістрям, зверненим проти голодного на землю українського населення і... Бриля, пригадує нам страшну добу кольонізаційного засилля з рр. 1919—1922. Наша земля, порита окопами і підземними коридорами, закидана камінням і рінею, майже в четвертині свого простору перемінилася в неужиток. Наше населення, проріджене війною і пошестями, здесятковане й ограблене, тиняється по хлівах і миршавіє в страшних землянках. Особливо врожайне Поділля, що найдовше було воєнним тереном, представляє собою кучугури румовища.

Цю катастрофу використовують поляки і під гаслом: „рівні з рівними, вільні з вільними!“ — розпочинають кольонізацію перенаселеної Сх. Галичини взагалі, а Поділля зокрема. Вітос, мабуть в імя селянської солідарности, себ-то солідарности польського й українського селянства, про що на всіх перехрестях горлали пястівські крикуни й їх хлібоїдські наймити, кидає крилате гасло: „доти Польщі, доки засягне плуг п о л ь с ь к о г о хлопа“. І на протязі чотирьох літ суне на схід чорна хмара польських плугаторів. Сотні і тисячі мазурів день в день везе із заходу залізниця з готовими хатами і господарським знаряддям. Тоді, коли український селянин не лише не може здобути найдрібнішого кредиту, але ще й обвантажений всякими спеціяльними данинами крім нормальних податків; тоді, як український селянин, навіть за великі гроші, не може купити клаптика землі, хіба що перейде на польське латинство, — мазур-кольоніст має все готове: землю безплатно, або за смішно дрібною заплатою, господарські будинки і знаряддя, довільний низьковідсотковий кредит на загосподарювання, величезні, міліонові допомоги з державного скарбу, готові школи, косцюлки, людові доми. Замісць кількох сотень освічених шляхтичів-дідичів українське селянство одержує десятки тисяч відсталих, некультурних й антикультурних пажерливців-„культуртреґерів“.

Можна уявити собі почування українського селянства. З німим болем і почуттям крівавої кривди, без сумніву більшої, як кожна інша, мусіло воно глядіти, як усувається ґрунт під його ногами, як його землю, віками зрошувану потом і кровю, займає зайда, як він розпаношується на українській землі.

Минає кілька літ. Рік-річно в державному бюджеті фіґурують міліонові позиції на допомогу польським кольоністам. За цим упривілеєнням мазурсько-кольонізаційного елементу і крайним покривдженням автохтонного українського населення солідарно голосують усі польські партії без винятку. А на їх чолі... хлопський заступник інж. Бриль, головний творець хлібоїдщини і пристрасний пропаґатор польсько-українського, хлопського „інтернаціоналу“ під його проводом. Минає кілька літ... зявляється цікавий лист польських кольоністів з Малинівки з оригінальною погрозою: ратуйте нас, давайте нові субвенції, притисніть українського селянина, не дозвольте йому навіть обурюватися з того приводу, що ми зайняли його землю, бо інакше „всі вийдемо звідсіль“. Мазурські кольоністи — мовляв — ізнемогають в безнастанній боротьбі на всі сторони. І це діється не деінде, тільки в скалатському повіті, який на основі польського перепису з р. 1921 виказав понад 50 проц. поляків. Коли отже в повіті з „польською більшістю“ польські кольоністи лякаються українського населення, яке — по їх словам — гукає до них: „Проч з нашої землі, бо се є наш край“, себто коли більшість так дуже лякається меншости, то це наглядно доказує нам правдивість польської статистики. В якому світлі виступає тоді „мішаність“ Сх. Галичини, про що горлає не лише Ґрабський і Прушинський, але і Голувко?

Польська влада і польські громадянські чинники зробили все можливе, щоби довершити помішання української території взагалі, а східно-галицької зокрема. Однак життя є сильніше від усіх „найтонших“ замірів і плянів. Невеличка частина кольоністів, антикультурних „культуртреґерів“ вже покинула українську територію і перенеслася в рідні сторони, друга частина погрожує виїхати. Цей процес очищування нашої країни від свіжо-напливового, чужинного елементу можна приспішити, колиб у нас була єдність, сильна воля і твердий характер. Це завдання повинен взяти на себе „Комітет оборони Поділля“, про який ми згадували в статті „Концентрація території“. Наші подільські діячі не повинні байдужо відноситися до цеї думки, тільки негайно взятися за організацію такого комітету. А тоді й оригінальні „погрози“ може будуть більше актуальні, як тепер, більше реальні і скорше здійснимі.

Новий уряд – старі болі.

(Від власного кореспондента.)

Білгород, 20. квітня 1927.

Вже довший час політичне життя в Югославії якось перейшло в глибини закулісної боротьби, згубило свою зовнішну виразність, стало дрібязково-інтриґанським. Так немов би люди згубили до нього охоту та серйозне відношення, або немов би притихли, втихомирилися у свому запалі перед маревом чогось великого і грізного. Навіть С. Радіч і той залишив тепер якось свої сензаційні вибрики.

Протягом одного року мав упертий М. Узуновіч аж шість урядів. Останнього разу пірвав нарешті зі старими своїми спільниками—хорватами і зложив уряд при допомозі словінських клерикалів. Але й те не врятувало положення.

В самій радикальній партії було занадто богато незадоволених урядом Узуновіча, котрі належали до так званих пашічівців, тобто людей, що йдуть у політиці шляхами покійного М. Пашіча. Пашічівцям був не до смаку не лиш сам Узуновіч, але і його постійний в усіх урядах міністр внутрішніх справ Б. Максімовіч. Через нього мав місце відомий скандал у скупштині, коли посли з опозиції на руках підняли голего з потурбованим тілом від поліційних батогів чоловіка у моменті, як міністр відповідав на обвинувачування його в насильстві та надуживанні влади, підняте у парляменті хорватськими послами бувшими його спільниками. Б. Максімовіч був змушений скоро знов боротися з парляментом проти нового обвинувачення, яке цим разом піднесли демократи, добре його обґрунтувавши і давши потрібні докази обвинувачення, за котрим, крім опозиції, певно булиб голосували і радикали-пашічівці.

І хоч як бодро та вперто держався М. Узуновіч то всеж видно було, що через свого міністра внутрішніх справ йому прийдеться уступити або з тим міністром бодай розлучитися. Обставини довели до того, що до димісії подався не сам Б. Максімовіч, але цілий, шестий з черги, уряд М. Узуновіча.

Радикали бажали за всяку ціну лишитись при владі, бо коли ще за життя Пашіча партія почала була значно зарисовуватися у своїй внутрішній будові, то опісля вона все більше і більше виявляла познаки нездорового ферменту. Передати уряд і владу в якісь чужі руки було для радикальної партії при таких її внутрішніх і важких зовнішніх обставинах щонайменше небезпечно. Тому, не випускаючи державної керми зі своїх рук, радикали шукали ратунку при допомозі інших, не маючи для цього досить власних сил. Довга співпраця з радічівцями довела тільки до погіршення становища, бо ця „поміч“ вела радикальну партію до повної компромітації та розкладу. Діставши добру научку від хорватів, радикали звернулися до найбільшої словінської партії — клерикальної, яка вже від довшого часу не брала в уряді участи. Але невелика скількість словінських послів, недостача консолідації в самій радикальній партії і важке становище держави, становище, котре вимагало уряду із визначніших діячів, уряду, який міг би мати добру підпору як у парляменті, так і в народі, примусили врешті-решт навіть Узуновіча податись до димісії.

Таким чином не стало старого уряду, але зате лишився старий заворожений куток.

Якось поза кулісами, майже пошепки склався за один день новий уряд Веля Вукічевіча з радикалів та демократичної спілки (обєднані партії демократів і босанських мусулман), що опинився в не богато кращому від попереднього становищі. Як бувший премієр М. Узуновіч, так і теперішний В. Вукічевіч не є ніякою значною постатю на політичному місцевому тлі. Новий уряд так само як і старий має і прихильників і противників у рядах радикальних послів, а між демократами він теж не зустрів особливої прихильности, бо міністри з демократичної спілки вступили до уряду майже самочинно, без попереднього дозволу партій. Клерикали в цей мент в уряді не взяли участи, але тому, що в ньому є пять портфелів ще необсаджених, то невиключена можливість що й вони згодом увійдуть до уряду.

Негайно по створенні нового уряду розвязано парлямент королівським наказом аж по день першого серпня, певно щоб утихомирити незадоволених послів та не поставити новий уряд у критичне становище перед парляментом, де моглоб виявитися, що він не має потрібної підтримки та довіря.

Уряд В. Вукічевіча проголошено урядом праці, а пізніше, невиключене, що він при деякому поповненні та змінах, переведе і нові вибори до парляменту. До якої міри цей уряд покажеться працездатним, зараз сказати важко, але зате певно можна надіятися значного поліпшення у югославянській закордонній політиці, бо портфель цього міністерства нарешті дістався до рук талановитого фахівця В. Марінковіча, що належить до демократичної партії і тому, завдяки радикальній монополії, довго не міг стати на тому заслуженому становищі.

Дуже складна міжнародня ситуація Югославії примусила радикалів піти на уступку і відмовитися від дотеперішнього курсу в закордонній політиці, а В. Марінковіч загально відомий як прихильник відновлення взаємин із СССР. та противник фаворитування місцевих російських „зубрів“.

В. Анський

Похорони Марка Черемшини.

Дня 27. ц. м. відбулися в Снятині похорони Марка Черемшини (д-ра Івана Семанюка) при великім здвизі народу. В 4-ій годині стануло священство обох обрядів до похоронного богослуження. Після винесення тіла промовив над домовиною проф. М. Галущинський, який поїхав зі Львова як відпоручник Товариства Письменників і Журналістів ім. І. Франка, Т-ва „Просвіта“ й інших культурних установ. Другим з черги промовляв як приятель і друг М. Черемшини, як письменник і як голова Т-ва Письменників і Журналістів — Василь Стефаник. Дві пари волів уквітчаних везли домовину, вкриту квітами і вінками, до церкви, де відбувся обряд останнього цілування. По дорозі з церкви на цвинтар були промови під маґістратом члена міської управи адвоката д-ра Скіби а під судом від товаришів-адвокатів і суддів адв. д-ра Блюмера. На цвинтарі промовляли о. Процю в імени снятинських установ, д-р Левко Бачинський в імени української радикальної партії, Союза Українських Адвокатів і своїм власнім і вкінці селянин Оницук з Волчковець. В похороні взяли участь тисячні маси народу, передовсім селянства. Були заступлені всі народности у поважній кількости. Між приявними бачили ми крім названих і місцевої інтелігенції, ще д-ра Теофіля і Ярослава Окуневських з Городенки, д-ра Касияна з дружиною і д-ра Партицького

зі Станиславова, д-ра А. Крушельницького, д-ра Новодворського, д-ра Коссака з дружиною, Л. Берлада і Стефанова з Коломиї. Крім того були на похоронах б. міністр Васілевський і майже все польське урядництво з місцевим старостою. На час похоронів заряджено місто освітлення вулиць ліхтарнями, вкритими чорною крепою, а до утримання порядку віддано огневу сторожу і міську поліцію.

*

Промова М. Галущинського на похоронах Марка Черемшини.

Жалібна Громадо!

Хоч не від власного імени приходиться мені пращати Дорогого Покійника, а перше всього від братії по перу що обєдналася в Т-ві Письменників і Журналістів ім. Франка, а далі від „Просвіти" та інших культурних установ у Львові, а проте некай вільно буде мені почати від себе. А це тому, щоби відразу оправдати себе, коли не буду в силі віддати не так болю після Його смерти, як радше накреслити слабими словами ту міць, яку Він представляв, те значіння, якого собі добув, ту втрату, яку ми всі потерпіли, саме в моменті, коли наче з під попелу почала з пілою силою бурхати з хрустального джерела нова, свіжа хвиля Його пісень.

Брати опрощення від старшого віком чоловіка, навіть велитня, хоч тяжко, та не так, як в останнє цілувати майже однолітка, товариша. Це так, „якби в середині струни урвалися".

А таки і в цьому, хоч як тяжкому випадкові, не співати нам пісні розбитих, зневірених, хоч як зрозумілий тут

„пізній смуток
осінніх блідих вечорів",

хоч як відчутий

„тужний клекіт
людських кличів у далину",

Та головна ідея, що була в цій смертній поволоці Покійника, і яка лишилася нам цілою, це те, що Він належав до великих,

кого учив співати вітер
усім розчиненим серцям,
кому призначено гнати
отари дум завжди вперед"...

Бо Він належав до тих, який переказав нам, що „не тото буря, що ліса не зкорчувала, не тото кішня, що коси не вищербила, не тото бійка, що душі не згубила, — але тото битва, що горами мече, але тото різня, що кровю дебри мулить, але тото баталія, що в один мах людей в шухи складає".

Та коли ми всі маємо привід до великого смутку, то найбільший сум огорне українське село, котре, кажучи словами Поета, єдавалосяб, „вигибає"...

Бо це село наче говорить: „Таке життя одна чорна нічка. А тота нічка закрила гори, закрила полонини і зелені ліси".

. . . .

„Ану видовбай вірлу очі, чи не тарахне собов у скалу кремінисту?" „Ану вирви оленеви очі, чи не скочить у яр на пресподнє?"

І ось знову наростає перед нами туга, ця сила, якої так хочемо позбутися, а відходить від нас тота битва, тота різня, тота баталія..., що вносить животворну силу.

Та й тут схоплюється з вугла душа Черемшини-Семанюка, і підганяє нашу кволу душу з її тугою, та й завертає „на зелене смеріче, аби не смутилася, аби не зідлялася".

Бо нема у нас місця на „трухле стебло", бо немає у нас часу на „рипіння всохлої верби".

Велике чарівне мистецтво, речника якого складаємо в цю холодну рідну могилу, воно промовляє і з цеї безсмертної форми, в яку Черемшина його прибрав і „дише синіми губками на лід, гейби на вогонь, — і лід від того дихання уступається і скапує сльозою на долішні квітки замерзлої шиби".

„І робиться між квітками мале, як око, кружільце чистого шкла і показує дорогу".

І це той юний, молодий, вічний дар Поета!

І ми до цього дару кличемо:

„Засяй neoyнним світом,
і очі хворії нещасному сціли,
і осліпи того, хто тьму сподобав,
сховався в льох!"

Ми сьогодня клонимо наші сумні голови перед тлінними останками Покійника, бо Його більш між собою не побачимо, але глядячи на чарівний дар великого мистецтва і Його вічну безсмертну силу, ми знову підіймаємо голови бадьоро угору, щоби ступити на показану дорогу.

І коли увесь народ свідомо, відповідально і внутрішньо ступить на показану дорогу, тоді щойно стане легкою рідна земля для всіх тих великих Покійників, що склонили свої голови і там на Кавказі, і там на Чернечій Горі над Дніпром, і там на Личаківськім кладовищі у Львові, і у волинській тихій стороні, і там, де звенить лісова пісня у Поліській пущі і тут у свіжій могилі над Прутом!

А покищо — прощай!...

По виборах в Австрії.

Інтересна статистика.

По докладним статистичним обчисленням віддано в цілій Австрії 3,607.855 голосів проти 3,312.606 при попередніх виборах, що відбулися в 1923 р. Таким чином число виборців зросло на 295.000. З того числа на спільну міщанську лісту впало 1,728.000 гол., на селянський союз 224.000, на дрібні міщанські партії 128.900, отже на протисоціялістичні партії впало разом 2,080.000 голосів. На соціял-демократичні листи впало 1,510.000, на комуністичні 17.000 гол., разом на соціялістично-комуністичний табор упало 1,527.000 гол. Відношення протисоціялістичних голосів до соціялістичних виносить 58 до 42 прц. (в 1923 р. це процентове відношення було 60:40).

З 295.000 нових голосів упало 193.000 на соціядемократів і комуністів і тільки 102.000 на міщанські партії. На 1 мандат припадає в Австрії ок. 30.000 виборців.

Для порівнання варто, навести кілька виборчих цифр з 1923 року. Тоді всі міщанські партії дістали разом 1,978.000 гол. (християнські суспільники 1,431.000, німецькі націоналі і селянський союз 422.000, дрібні партії 65.000). Соціялістичні партії всіх напрямків здобули тоді 1,334.000 голосів (соціяльні демократи 1,312.000, комуністи 22.000).

Подане вище зіставлення унаглядняє як найкраще зріст соціялістичних впливів в теперішній Австрії.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Довкола української проблеми.

До української проблеми, очевидно під своїм кутом погляду, підходить і частина польської преси. Відомий Иоахим Волошиновський — (колишній видавець „Світової Зірниці") містить в „Курєр-і Поранн-ім" (з 14. ц. м.) під написом: *„Zmarnowane chwile w historii problemu Ukrainy"* ядерно написану статтю, в якій зупиняється над роком 1920-тим. Тоді — на думку автора — перед Польщею розкривалися широкі перспективи. Польський нарід мав єдину добру хвилю, єдину нагоду угрунтувати свою державну безпеку. Така хвиля зараз не верне, а як верне, то в змінених і далеко гірших умовах. В р. 1920 поляки стояли перед такими фактами:

„Наші (себ-то польські! — Ред.) границі не були ще устійнені і залежали вповні від остаточного висліду війни. Україна була пройнята повстанчим рухом, дуже сильним, з виразним національним характером, а на українських землях російська армія зовсім не почувалася ані сильною, ані безпечною. Російська армія не була тоді ані зорганізована, ані відповідно заосмотрена. Організація і технічне заосмотрення наступили аж після програної війни з Польщею, після рижського трактату".

Серпневе зусилля польської армії врятувало державне істнування Польщі. Колиб це було сталося кілька місяців передтим, то не лише можна було охоронити Польщу перед знищенням, але й придбати для польської держави величезні політичні і господарські користи.

„Можливі тоді до осягнення політичні користи містилися у віддаленні Польщі від російської границі, у відмежуванні себе від Росії, з її специфічною пошестю, широкою областю української землі, якої населення, національно і психічно чуже царській і більшовицькій Росії, тоді дуже виразно відверталося від азійського сходу і зверталося до заходу, до Польщі (?!), вижидаючи від неї (?!) помочі. Успішна поміч, виявлена тоді Україні, могла була міцно звязати її з Польщею, політично, господарсько і культурно, вводячи Польщу зразу до збору першорядних европейських могутностей і даючи їй на міжнародньому форумі майже рішаючий голос у справах сходу Европи. А що господарчі взаємини з Україною при її природних богатствах мають рішаючу вартість, про те хіба не треба переконувати".

Та це все не наступило. Польський нарід не мав волі. Польща не лише була загіпнотизована могутністю захватних держав, але і взяла собі за взірець їх методи правління, не зважаючи на соромний упадок їх могутностей, не зважаючи на банкроцтво їх систем. Тому змарновано 1920 рік і створено для Польщі препогані умови істнування, а саме:

„Не здобувшись на успішне зусилля збірної волі в ході світло початого київського походу, наступне наше зусилля ми використали в такий спосіб, що згодилися на найгіршу, яку можна уявити собі, граничну лінію. Не скриваймо правди самі перед собою. Ми згодилися на поділ (*rozbiór*) України. Сталося. І мабуть при тодішньому психічному стані Польщі інакше не могло статися. Одначе це не змінює факту. І не зуміють його повалити софістичні викрути, що преціпь України, як „признаної" держави, не було, отже не могло бути і поділу. Бо Україна, як окремий нарід, істнує і буде істнувати без огляду на те, чи хто той факт добачує, чи добровільно замикає на нього очі, а осуд про те, чи достаточний відсоток населення даного краю осягнув уже відповідний ступінь національної свідомости, не належить до чужинців, тільки до самого народу. Та достаточність сама в собі є поняттям згляднім. Бо колиб інакше мало бути, то кожний нарід, що чваниться культурою, вищою від сусідів, міг би їм відмовлювати імени нації. На всякий випадок у розумінні українців, свідомих своєї національної окремішности, рижська границя є і не може не бути границею поділовою (*rozbiorową*), бо перетинає етнічно одноцільний простір. А національна свідомість українців зростає приспішеним темпом — по обох боках рижської лінії, і того зросту не стримає ніяка сила. Навпаки, всяка стримуюча сила сприяє тому зростові".

Це гірка правда. А з її зрозуміння плинуть більшовицькі заходи Москви щодо культивування національної свідомости на українських землях по другому боці рижської лінії. Одночасно зростає всюди ненависть до Польщі, а в цих умовах час не працює в польську користь.

„Теорія: взяти стільки, скільки можна стравити, фатально пімстилася, бо була фальшива в своїй основі, бо сформувалася на підставі тактики наших вчорашніх гнобителів. В нашій польській минувшині ми мали зовсім інші (?!) традиції. Зрештою, минув уже час „травлення", народів в міцних жолудках захватних держав. Справа тзв. „національних меншостей" перестала бути виключно внутрішньою справою... Отже теорія „травлення", що стримала нас від можливого після побіди висунення далі в напрямі сходу нашої границі, була не лише неморальна, але політично хибна. Придбання значного простору української землі, очевидно не для „стравлення", але для визволення (?!), могло бути актом не тільки чесним, але й розумним. Бо це створило би зовсім відмінні умови від тих, які маємо сьогодні."

Д-р В. Ю. К.

Ірляндський Великдень 1916 р.

(Уривок з історії Ірляндії.)

I.

Голоси за отвертим повстанням почали відзиватись дуже вперто. Вже на зборах „Ради Ірляндських Добровольців", в травні 1915 р. подав Болмер Гобсон внесення за негайним розпочаттям збройного повстання і тільки спротив президента проф. Мек Нейла (*Mac Neill*) перешкодив цьому. В грудні (1915) повторилася ця сама історія ще раз, тільки з більшою силою, але в тим самим успіхом.

Льорд Мідлтон, провідник полудневих уніоністів (англійців в Ірляндії), слав раз-враз домагання до держ. секретаря, щоби той зарядив розоруження нельояльних Добровольців та потягнув провідників до відповідальности за підбурювання.

Що якась небезпека висить у повітрі, це кожний почував, тільки не знали ще, в який спосіб вона обявиться.

Поволі почало зростати число прихильників оружного опору англійцям, а головним табором цеї опозиції стали Ірляндські Добровольці, що хоч чисельно стояли далеко позаду за більш уміркованими Національними Добровольцями (теж ірляндцями), зате мали куди кращих та резолютніших провідників. Вони теж започаткували видання військового органу *„Irish Volunteer"*, в якому появлялися незвичайно добрі статті з військового обсягу, як інструкції до ведення партизантки, боротьби на вулицях, барикадах і ін.

Чисельний поділ зорганізованих ірляндців представлявся в цей час (квітень 1916 р.) як слідує:

Національні Добровольці (*National Volunters*), прихильники уміркованого провідника Джана Редмонда: 104.984.

Національні Добровольці прихильники проф. Мек Нейла: 4.457.

Ірляндські Добровольці (*Irish Volunters*) теж прихильники революційного напрямку: (на провінції) 8.381, (в Даблині) 2.225.

Крім того висказала свою симпатію Ірл. Добровольцям теж і сотня Горожанської Армії в Даблині.

Рух зростав, але рівночасно почалися теж масові арештування. Королівська поліція (*Royal Irish Constabulary*), яка складалася переважно з англійців, або протестантів, взялася ревно до праці. Показалось тільки, що на цивільні суди не могла вона числити, бо присяжні, ірляндці, з засади не засуджували обвинувачених.

Прихильники Сінн Файна („Ми одні", дословно) зростали в силу з дня на день. Їх клич промовляв до серця кожного ірляндця, і девіза патріота Парнела стала заповітом. „Ніхто з нас, чи це в Америці, чи в Ірляндії, чи деб ми не були, не спочине доти, доки не прорвемо останнє звено, яке приковує Ірляндію до Англії*.)

До цього стихійного, революційного руху прилучилося теж і нижче духовенство. Найбільш знаним священиком, якого імя тісно звязане з визвольною історією Ірляндії, був о. Майкел О' Фланаґан (*Michael O' Flanagan*). Свою однодушність і симпатію до Сінн Файна висказало теж і робітництво, в *„Worker's Republic"*.

II.

Признаки близьких збройних розрухів пробивалися назверх вже в березні (1916).

Підчас ірляндського національного свята дня 17. 3., в день Св. Патрика, виступили Ірляндські Добровольці з військовою парадою по всьому краю. В самій столиці, на *College Green* стануло 1400 вишколених Добровольців. Все місто витало їх з нечуваним ентузіязмом.

В офіціяльному органі *„Irish Volunteer"* появилася заява, що всяка спроба розоружити Ірляндських Добровольців стрінеться з найгострішим спротивом.

Англійська розвідка одержала звідомлення (18. IV.), що німецький пароплав *„Aud"* везе для ірляндців кріси й муніцію, та що повстання назначено на Великодний Понеділок. Дійсно, в кілька днів перед Великоднем помістив *„Irish Volunteer"* оповістку, що „на Великдень приготовані цікаві маневри", але рівночасно прийшла теж і тривожна для повстанців вістка, що англійці переловили корабель з муніцією. Його затопила сама залога, заки доїхали до берега. Ще один удар: Сер Роджер Кейзмент (*Sir Roger Casement*), що мав обняти провід революції, попав через припадок у руки поліції, як тільки вступив на Ірляндську землю.

Головна кватира подала оголошення про відложення маневрів і це може було теж одною з причин, що англійці, які пильно стежили за кожним рухом Добровольців, злегковажили собі справу та не зажадали підмоги з Англії.

Тимчасом частина Добровольців, під проводом енергійного Джемса Коноллі (*James Conolly*) постановила розпочати повстання. Товчком до цього була вістка, що королівська поліція має перевести трус в головній кватирі, де були накопичені вибухові матеріяли та муніція.

(Докінчення буде.)

*) З промови Парнела в Сінсінаті (Америка), дня 23. II. 1880 р.

тоді час працював би в нашу користь, а не — як сьогодні — навпаки".

Отже змарновано догідну хвилю. Тому хоч тепер требаб повести таку політику, яка направлялаб дотеперішні помилки і працювалаб для безпеки Польщі.

Вся ця стаття є клясичною ерем'ядою, типовим зразком відомої пословиці „*mądry polak po szkodzie*". Польський автор, передвоєнний українофіл, зробив би доцільніше, колиб замісць на р. 1920, зупинився на 1919, а навіть на кінцевих місяцях 1918 року. Рижський трактат, що роздер живе тіло України, або — як каже Волошиновський — створив поділову границю, перетинаючи етнічно одноцілий український простір, є не лише наслідком 1920 р., але ще більше 1919 і навіть 1918 р. Колиб поляки не були пішли війною проти українців, колиб були не виступили з гарматами проти державницько-конструктивних змагань галицьких українців, то не булоб нині рижської лінії і всіх небезпек, що громадяться на ній, не булоб ні „корпусу охорони пограничя", ні внутрішнього замішання, ні нічого, що грізним маревом стає перед Польщею. Очевидно, не булоб і польської „помочі" Україні. Все те булоб зайвим. Українці, навіть ті, що сьогодні шукають захисту під опікунчими крилами Варшави, без сумніву не тужили за польською „допомогою"; вповні вистарчаючим булоб, колиб Польща, на спілку з більшовицькою Росією, не була ставила непоборних перепон українському державному будівництву. А так находимося у відмінному і прикрому політичному положенні, але не безнадійному. Польща, хоч захопила великі простори українських земель до „травлення" і причинилася до розвалу української національно-державної будови, вже нині починає терпіти на нестравність, яка — розуміється — буде збільшуватися з кожним днем.

Н. В.

Пекуча справа.

Під розвагу батькам і ученикам.

Всі українські гімназії на території Східної Галичини, як державні, так і приватні, є клясичними гімназіями давнього типу, себто з латиною і грекою. Тільки в головнім заведенні української академічної гімназії у Львові, вул. Льва Сапіги ч. 14, є попри клясичні відділи також рівнобіжні відділи гуманістичні, себто тільки з латиною, без греки. Наука в тих гуманістичних відділах зачинається не від 1 кляси, як в клясичних відділах, але щойно від 4 кляси і тревас всього 5 літ до матури, а не 8, як у клясичній гімназії. До такої 4-ої гуманістичної кляси можуть бути приняті ученики 13-літні і старші тільки на основі вступного іспиту, який треба здати перед літними феріями зараз по роздачі річних свідоцтв у гімназіях, що звичайно тепер буває після 20. червня. При вступному іспиті вимагається знання, яке виносять тепер ученики з 7 кляси всенародньої школи; такіж ученики, що бажають собі з клясичного відділу перевестися до гуманістичного, мають складати іспит з рисунків, співу, ручних робіт і початків хемії в обсягу пляну для того предмету в народній школі.

З огляду на те, що обі наші львівські гімназії дістають головний контингент учеників зпоміж українського населення міста Львова, треба надіятися, що й до 4-ої кляси гуманістичної можуть зголоситися переважно самі львівські ученики. До того ж тільки у Львові, а ніде на провінції, є дві українські семиклясові народні школи, ім. М. Шашкевича і Б. Грінченка, які можуть підготовити відповідну скількість кандидатів до згаданої кляси. Провінція не може нам прислати богато. Тому звертається заздалегідь особливішу увагу нашого львівського громадянства і дотичних наших політичних і шкільних установ, щоб подбали про власну підготовку кандидатів до вступного іспиту до 4. кляси гуманістичної в академічній гімназії у Львові. А не зголоситься цього року достаточне число (бодай яких 25—30), то звинуть нам покищо 4-ту клясу, як непотрібну, а опісля постепенно й вищі.

Розуміється, що до того вступного іспиту можуть зголошуватися кождим учеників з укінченою 7. клясою народньої школи, української чи польської, також приватисти, що доме можуть приготовитися до такого іспиту, або такі, що ізза якихнебудь перешкод виступили були з нижчих кляс гімназії, а тепер хотілиб кінчити відділи з латиною, без греки. Тай неодин батько, що посилає свого сина до клясичної гімназії, повинен би зріло розважити, чи часом не ліпше й не кориснійше булоб би і для нього і для його дитини — перевести сина до гуманістичного відділу. Зазначується вкінці, що матура з гуманістичної гімназії є цілком рівноважна з матурою з клясичної гімназії і дає право абітурієнтові записатися на якийнебудь виділ університету, техніки чи іншої вищої школи.

P. S. — Всі інші українські часописи у Львові і в краю проситься перепечатати цю інформативну статтю для вжитку нашого громадянства.

Реконструкція польського кабінету?

Варшава, 28. квітня 1927.

В політичних колах говорять про недалеку реконструкцію кабінету. Мали би уступити міністри Квятковський, Мейштович і Залеський. На місце Мейштовича називають як кандидата Ол. Ледніцького, на місце Залеського польського посла у Льондоні Скірмунта або ген. Сосньковського. Справа ця буде порішена після розмови Пілсудського з ген. Сосньковським, який має приїхати до Варшави в перших днях травня.

Маніфест Чанг-Кай-Шека.

Льондон, 28. квітня 1927.

Зі Шангаю повідомляють, що ген. Чанг-Кай-Шек оголосив маніфест, у якім взиває весь китайський нарід поборювати білий імперіялізм, а передовсім найнебезпечнішу його породу, себто англійський.

Англійсько - італійські взаємини.

Берлін, 28. квітня 1927.

„Фос. Цтг." повідомляє з Парижа, що між Англією і Італією підчас стрічі Чемберлена з Мусолініем у Ліворно заключено трактат. Трактат цей устійнює італійсько-англійську співпрацю на Середземнім Морі. Обговорено навіть докладну співпрацю обох фльот на випадок збройного конфлікту на Середземнім Морі.

Німецько-югославянський пакт?

Будапешт, 28. квітня 1927.

„Пештер Льойд" повідомляє, що білгородська преса обговорює можливість заключення югославянсько-німецького пакту приязни.

Лотишсько - більшовицький пакт.

Рига, 28. квітня 1927.

Лотишська делегація для економічних переговорів із СРСР. відїздить у суботу до Москви. Делегація складається з послів усіх партій латвійського парляменту під проводом соц. дем. посла Вільманіса. Латвії розходиться передовсім про експорт до СРСР.

Уступлення львівського воєводи?

Варшава 28. квітня 1927.

В однім варшавськім часописі появилась вістка, що львівський воєвода Ґраніх уступить у найближчих днях та що його наслідником буде ген. Гурецький. Президія міністрів заперечила цю чутку. Одначе вона й дальше вдержується, з тою лише зміною, що наслідником Ґраніха називають уже не ген. Гурецького, лише станиславівського воєводу Корсака.

Справа скликання сойму.

Варшава, 28. квітня 1927.

Справа скликання надзвичайної соймової сесії буде порішена між 10. і 15-им травня.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·92 і пів при слабшій тенденції. Банк Польський платив за долара у готівці 8·90, Ню Йорк 8·91, канадійський долар 8·90, швайцарські франки 171·67, італійські ліри 47·00, голяндські гульдени 357·10, шведські корони 238·50, австрійські шілінги 125·59, німецькі марки 211·20.

Золото: грам золота 5·93, долар 8·93, дукат 2?·38, голяндський гульден 3·58, англійський фунт 43·36, австрійська корона 1·80, скандинавська корона 2·38, німецька марка 2·12, рубель 4·56, фунт Латинської Унії 1·72, турецький фунт 39·16.

Збіже.

Пшениця двірська 57·00—58·00, пшениця селянська 54·50—55·50, жито гал. 43·75—44·25, ячмінь броварний 40·00—41·00, ячмінь на мливо 33·00—34·00, ячмінь пастівний 29·00—30·00, овес 35·50—36·00, кукурудза румунська 27·50—28·50, бараболя до їди 8·75—9·25.

З Народньої Організації.

Комунікат.

Президія Українського Національно-Демократичного Обєднання на своїм засіданні в дні 30. березня 1927 р. припинила дальшу діяльність дотеперішньої Народньої організації м. Львова й уневажнила ухвали Загальних Зборів з дня 27. березня 1927, як також вибір голови й інших членів Ради Нар. Орган. з причини, що в загаданих зборах брали участь нечлени УНДО. і що до Ради Організації ввійшли також особи, які не є членами партії.

Дня 14. квітня ц. р. відбулись поновні Загальні Збори Народньої Організації українців м. Львова по вимогам статуту партії. Вибрана на своюому засіданні в дні 19. квітня 1927 Рада уконституувалась ось як: Березовський Амврозій, голова, д-р Марітчак Олександер, 1-ий заст. голови, Ігнат Евстахій, 2-ий заст. гол., Ерстенюк Дмитро, секретар, д-р Макарушка Любомир, скарбник; радні: о. Куницький Леонтій, Рудницька Мілена, Желіско Іван, Польовий Іван, Стоцький Михайло, Микитович Осип; заступники радних: Гумений Михайло, о. Каштанюк Антін, Зубик Роман, Гличак Іван, Стевчак Іван; контрольна комісія: Давидовський Петро, о. Горчинський Омелян, Янів Бронислав.

Народня Організація звертається до Українського Громадянства м. Львова з зазивом масово вступати в члени Організації, яка змагає до згуртування в своїх рядах усіх національно свідомих громадян.

Канцелярія Народньої Організації міститься при вул. Костюшка 1 а) І. пов. в домівці Народньої Канцелярії. Урядові години секретаря від 1?—14 впол.

Вкладки слід платити або безпосередньо на руки скарбника в годинах урядових в домівці Народньої Організації або курзорам Організації, які викажуться повновластями з підписами президії УНДО. та голови і секретаря Організації.

Львів, дня 22. квітня 1927.

Березовський Амврозій в. р., голова.
Ерстенюк Дмитро в. р., секретар.

НОВИНКИ.

— **Перед 1. травня.** Як щорічно, так і в цім році відбудуться дня 1. травня всюди там, де істнують робітничі організації, свята 1. травня, до яких робляться приготування здавна. У Львові заповіджено кілька таких свят: окремі святочні збори влаштовує ППС., окремо українська соціялістично-радикальна партія (в салі Лисенка), окремо т. зв. „Бунд" і лівиця Поалей-Сіон. Комуністи офіціяльно не братимуть участи в заповіджених маніфестаціях, але неофіціяльно схочуть певно зазначити своє істнування і свою діяльність у цьому дні. Мабуть у звязку з святом 1. травня арештовано в останніх днях кілька десятків ріжних молодих людей у Львові і на провінції.

— **Бережіться перед вломниками!** В часі наших Свят і після Свят занотовано у Львові кількадесять ріжного роду вломів і крадіжий. Нема дня, а радше ночи в нашій славній столиці, в яких не булоб кілька випадків вломів або злодійств. Годі нам вичислити всіх пошкодованих з останніх днів, бо їх надто богато. Зазначимо тільки, що між ними є й кількох українських громадян, з яких дехто стратив цілу свою гардеробу. Бережіться перед вломниками!

— **Поворот утомленого провідника.** Найбільший сучасний грек, Венізельос вернувся — не знати який раз — до рідного краю. Каже, що в останнє. Не щоби спасати батьківщину, але в ній умерти, в далі від життя, яким жив і яке творив десятки літ — політики. Кіріє Елефтеріос Венізельос виріс із малого провінціяльного адвоката на Креті, в Кандіос, на дипльомата европейської міри. Він не мав суперників між своїми земляками, коли покидав кордони Греції, щоб їхати в Париж і Льондон. Своїм впливом і розумом він скидав королів і вдержував їх на престолі і сам один створив велику Грецію з малої балканської держави. Коли король Георгіос був не до вподоби народові, покликали Венізельоса з Крети до Атен, щоб короля прогнати. Але він примирив його з народом. Коли прийшла велика війна, він мусів утікати з краю як прихильник орієнтації на антанту, бо королева Ольга була сестрою Вільгельма II. Ця ласка і неласка повторялась у кар'єрі Венізельоса все життя. Він зазнав усього: від обожания всього народу аж до прогнання з батьківщини. Ніколи не хотів ужити насильства ні стати диктатором. Переконував, доказував, мирив людей і партії. Тепер, розчарований анархією у Греції, не вірить уже у вплив розумного слова, а батога в руки не хоче взяти і не має сили. Хоче вмерти тихо там, звідки вийшов з гомоном великого діяча.

— **„Архикнязь Рудольф".** Якою сильною є віра простолюддя в „старі добрі часи", доказом те, що на Мадярщині донині не перевелися ще живі „архикнязі Рудольфи", які ходять між народ і проповідують. Цими днями мадярська поліція арештувала одного такого самозванця, 70-літнього Адольфа Ференца, який здобував собі популярність по селах палкими промовами і середником нищити полеві миші.

— **Спосіб на перенаселення.** Радянський „Труд" пише, що перенаселення в аграрних повітах СРСР. зростає постійно. Селяни шукають праці в містах, теж без успіху. Конгрес сибірських рад рішив боротися з цим явищем так: на шляхах, які ведуть до міста, поставити військові патрулі і завертати селян додому.

— **Японська щирість.** Цікавий інцидент трапився цими днями в Женеві підчас дискусій комітету для підготовки конференції загального роззброєння. Ко-
ла голяндський делегат поставив внесок, що підписані держави годяться що-
року зменшувати свої зброєння і здавати з цього точне справоздання, японський делегат Сато заявив, що він не зможе положити свого підпису під таке зобовязання. Аргумент, що інші представники годяться на такий внесок мовчанкою, є тільки доказом, що вони не мають сміливості висловити щиро своєї думки.
Алже ніяка держава, що думає про оборону перед ворогом, не буде видавати статистики про кождочасний стан своєї воєнної підготовки.

— **З жіночих рекордів.** У політичнім житті Китаю грає тепер чималу ролю донька Чена, провідника комуністичної управи в Ганкоу і Кантоні. Сільвія Чен скінчила студії у Льондоні і там уже дитиною виступала як танцюристка. Вернувши до Трінідад, де її батько був британським урядовцем, продовжувала з талантом своє попереднє заняття. Чен згодом вернувся до землі своїх предків — Китаю і там його донька стала його співробітницею як політична діячка. — Зате двоє дівчат, які могли би зробити політичну карієру, воліли стати танцюристками на розпуку своїх родичів: це доньки льондонського льорда Рутвена, які виступають тепер у „варієте". Родичі потішились аж після їх великого успіху. — Але ще більшим жіночим рекордом є на нашу думку факт, що париський суд присудив у розводовім процесі жінці Леоні де Болієи утримувати свого чоловіка. Бо муж її — це воєнний інвалід без ніг, а його жінка є професійною атлеткою, яка згинає трицентиметрову залізну штабу на власнім коліні.

— **Світова всячина.** „Великий майстер" масонської льожі в Італії Доміціо Торіджіяні арештований і засуджений на пять літ життя поза кордонами батьківщини. — На Шлеську, в околиці Гольдберг-Гайнауер, найдено золоті жили на 26 м. під землею. — Помер австрійський письменник Еміль Градль у Грацу в 44 р. життя. — На арсенальській площі в Мадриді вибухла бомба підчас продукції штучних огнів; тридцять осіб ранених, кілька вбитих, кілька вмерло наслідком паніки. — Академія Наук у Ленінграді висилає наукову експедицію під проводом проф. Марра до західної Африки з метою дослідження життя готентотів. — Помер віденський професор математики д-р Людвіг Гросман у 73 р. життя, автор численних творів. — У Берліні зареєстровано перший шлюб у літаку, на який дістав дозвіл голова пресового бюра німецької воздушної фльоти д-р Орльовіюс. — У Болграді на Бесарабщині пожежа знищила 150 домів.

— **Розпродажа зброї.** В перших днях травня продадуть у Льондові на ліцитації найбільшу колекцію історичної зброї т. зв. Гевелівську — родини славної як фабрикантів зброї ще з XVII. Самуїл Джемс Гевель, мистець-коваль, зібрав минулого віку такі рідкі зразки зброї, що йому відступили велику салю історичного замку Гемптон, щоб там їх зберігти. Не думаємо перераховувати тут ні десятка найславніших мечів і списів, які брали участь у славних перемогах і переходили в спадщині королів і князів, заки попали в руки цього колекціонера. Можливе, що за останньої війни намножилось стільки нової „історичної" зброї, що стара може вже йти на ліцитацію...

— **Концерт Богдана Бережницького,** нашого відомого віольончеліста з Відня, відбудеться вже в середу, 4. травня (не в четвер, як спершу подано на афішах), в салі Муз. Т-ва ім. Лисенка в год. 8. вечером. Переложення речинця спричинене запрошенням п. Бережницького на концерти на нашій провінції, після яких наш челіст повертає негайно до Відня, де виступає в концерті вже дня 10. травня. Білети в ціні 1—5 зол., на львівський концерт продає книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка.

— **З кіна.** В кіні „Лев": „Сибір"; в кіні „Палас": Венера за параваном — драма в 10 актах і Таємнича підвязка — сензаційна комедія в 10 актах; в кіні „Коперник": Розведена з темпераментом.

Дописи.

Чортків. (*Шевченківський концерт.*) Дня 10. квітня ц. р. влаштовано заходом Філії „Просвіти" й інших українських товариств у Чорткові концерт, присвячений памяти Т. Шевченка. Свято пройшло в порівнанні з попередніми роками досить гарно. Мабуть уперше від 1920 р. зібралася так численно українська громада. Саля польського т-ва „Сокіл" була битком набита виключно майже українською публикою. Впадала в очі зразу ж ріжниця між подібними святами в честь польських

великих поетів, в яких крім поляків бере участь значний відсоток громадянства жидівського, а також нашого. — Щодо виконання поодиноких точок програми — то найкраще випало фортепянове сольо п-ни Полянської, яка відіграла з великим чуттям Мендельсона „Рондо капричіозо“. Треба подивляти талант і працю пяністки, яка, не маючи навіть відповідного для такої гри фортепяну, зуміла своєю технікою і ніжністю гри захопити всю публику. Дебют молодого ще хору „Чортківського Бояна“ випав на загал добре. Для невеликого ще числом хору не слід тільки добирати надто тяжких до виконання кусників, бо вони виходять блідо і без більшого враження, як це й було з кусником „Сійтеся, квіти“. Гарно випали соля: сопранове відомої вже чортківській публиці п-ни Ласовської, що відспівала „Якби мені, мамо, намисто“ і тенорове п. д-ра Бабія „Гетьмани“. Фортепяновий супровід спочивав у руках п. Наталії Мироновичевої. Горячі оплески збирали п-ні Лідія Носикова, що надзвичайно ніжно віддеклямувала „Хустину“ і молоденький Михайлів, що відважно деклямував „До Основяненка“ і „Розриту могилу“. На увагу заслуговує ще надзвичайно гарна й богата змістом святочна промова, виголошена кир. української гімн. Петрикевичем. Окреме місце і згадка належиться читальняним хорам з Білого і Косова, що відспівали гарно по кілька пісень. Думаємо, що комітет при таких святах повинен поділити концерт на дві частині: популярну академію, програму якої повинні виповнити головно хори читалень „Просвіти“, і вечірній концерт, на який слід вибрати щонайбільше 2—3 точки читальняних хорів, найкращих в повіті. Через вставлення в програму концерту кількох читальняних хорів, а крім цього ще й місцевого „Бояна“ і сольових точок — програма свята стає надто „паковною“, бо протягається до півночі, а що ще важніше: довга програма не все приносить гарне враження й настрій. Не слід також між поодинокими точками робити перерв по 10 і більше хвилин, бож тут нема зміни декорації, як в театрі. Не гарно також вражає за часте, бо по кождій точці програми, заслонювання сцени куртиною. Це зайве і смішно виглядало, тимбільше, що на сцені було гарно прибране погруддя Шевченка. На загал свято пройшло гарно, хоча і з „кільометровою“ програмою.

Журавно. (*Імпозантне свято Шевченка в с. Мельничі*). Дня 17. квітня ц. р. відбувся заходом філії „Просвіти“ в Журавні концерт у честь Т. Шевченка в селі Мельничі. Мужеський хор, зложений з 80 співаків, членів хорів з доокoличних читалень, під орудою інж. А. почав свято відспіванням „Заповіту“. На головну частину програми зложилися мішані хори з Журавна, Володимирець, Мельнича й жіночий хор з Журавна. Подивугідне не так вишколення хорів, як те, що всі вони розвиваються під орудою одної людини, названого вище інж. А. Два інші хори з Монастирець і Старого Села були під диригентурою молодого о. Цукорника з Побережа. Слід згадати про молоденьких деклязматорів Василя Порціну і Михайла Демкова. Святочну промову, достроєну до часу й умов місцевого життя, виголосив проф. М. Галущинський, голова „Просвіти“. Проти відбуття свята, в передовсім за стриманням селянства від участи в ньому розвинули москвофіли з Журавна сильну акцію. Розкидали летючки, в котрих погашали не тільки місцевих робітників, але все, що українське, і память самого Шевченка. (Це все завтрішні „сельроби“ зпід омофору „Волі Народа“). Для Журавенщини цей день ще й тим важний, що це перший раз приїхав сюди голова „Просвіти“. Біля порому на Дністрі повитали гостя представники всіх місцевих установ. Після повитання удалися всі до Народнього Дому, де розвинулася коротка сердечна розмова. Голова підніс як додаток якнайще тісну співпрацю всіх культурних і економічних установ Журавенщини. Це й доведе до перемоги над останками москвофільства, котре має сильну підтримку в місцевому пароховi, який користується піддержкою двора й жандармерії та погрожує навіть ужиттям її в церкві проти ненависних українців.

Ч-кий.

Літературний кутои.

— Недавно помер відомий у всьому світі французький письменник Гастон Леру, автор численних детективних повістей, писаних легко та весело. Леру продовжував ідею Конан Дойля, створивши на зразок Шерльок Гольмса новий тип детектива „джентельмена“. З його творів відомі: „Парфума чорної дами“, „Тайна жовтої кімнати“, „Ворожбитське крісло“, „Убийча машина“, „Крівава лялька“, „Правдива історія славного містера Фльов“. Заки Леру став письменником, він був журналістом у „Матені“, де вів поміcтецькому судову рубрику, а пізніше був там подорожнім справоздавцем.

— Два визначні російські письменники, що живуть від кількох літ на чужині: Мережковський і Бунін, находяться у матеріяльних злиднях. 13 найвизначніших шведських письменників улаштувало збірний авторський вечір у святочнім амфітеатрі Академії в Штокгольмі „на дохід свого російського товариша Мережковського в нужді“. Бунін лежить від довшого часу недужий у Парижі на невральгію голови (найстрашнішу недугу для письменника!) разом з жінкою: обоє перейшли за останній рік чотири операції. На них збирають приятелі складку. Оба письменники світової слави, перекладені на богато мов і не в силі вижити зі своїх творів!

— Один з найбільших еспанських письменників Унамуно видав у Парижі спільно з другим визначним письменником Ортега твір, звернений проти еспанської диктатури п. з. „Прімо й Анідо“. Офіціяльна нота еспанського уряду протестує проти цього твору, як основаного на „неправді“.

— Цьогорічна нагорода Нобля буде призначена аж у жовтні або в листопаді. Між новими кандидатами виринули італійський історик Ґуліельмо Ферреро і поетка Ада Неґрі.

— Вийшли дві цікаві російські книжки: Валерія Брюсова посмертне видання „Із моей жизни“, з фрагментами незакінченої поеми, автобіографією з 90 рр. і літературними споминами поета, і спомини редактора „Красная Новь“ А. Воронського „За живой водой і мертвой“; це огляд 40 літнього розвитку революційних ідей і літератури в передрадянській Росії.

— Одна паризька фірма почала видавати бібліотеку критичних студій, з яких кожна, написана іншим визначним письменником, присвячена якомусь одному архитворові французької літератури.

— Відомий в европейській літературі швайцарський фільософ Аміель, що вмер передчасно 30 літ тому, щойно тепер стане ближче відомий. Виданий давно його „Інтимний деник“ мав усього 2 томи, які були малим фраґментом усього залишеного рукопису, що має 16.900 сторінок. Тепер починають видавати його в цілости.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Українського Нового Театру.
Районец:
30. IV. Ніч під Івана Купала. 1818 6-?

Виділ ф'ії „Просвіти“ і кружок УПТ. в Теребовлі оголошують конкурс на посаду сталого урядовця обох товариств. Вимагається бодай нижче середнє образування, курс освітній або дволітня практика при інституціях освітньошкільних. Подання слати до 20. V. 1927 до виділу філії „Просвіти“ в Теребовлі. Умова на місци. 2024 3—3

Товариші перемиської української ґімназії з 1907 р. і 20-літний поматуральний зїзд відбудеться в Перемишлі 7. червня 1927. Зголошуйтеся до тов. Антона Прокопа, канд. адв. Перемишль, канцелярія адв. д-ра Черлюнчакевича. — *С. Каппяк, А. Прокіп.* 1674 6—7

Звичайні Загальні Збори членів „Міщанського Брацтва“ у Львові відбудуться дня 14. травня 1927 (в суботу) вечером о год. 6. в льокалі Тов-а при вул. Руській ч. 3. Дневний порядок: 1) Відкриття Заг. Зборів. 2) Відчитання протоколу з останніх Заг. Зборів. 3) Звіт з діяльности Виділу за останній рік. 4) Касовий звіт. 5) Звіт Контрольної Комісії та внесок на уділення абсолюторії. 6) Вибір Голови та членів Управи Т-ва на слід. рік. 7) Внески та запити членів. Колиб о год. 6. веч. не явилось вимагане статутом число членів, тоді о год. 7. відбудуться Заг. Збори без огляду на число присутніх членів, а приняті рішення будуть правосильні. Від Виділу „Міщанського Брацтва“ у Львові: **Василь Ґресяк** голова, **Григорій Ґануляк** секретар. 2044 1-1

З Дрогобиччини. Дня 2. травня 1927 р. відбудуться у Дрогобичі в Народнім Домі о годині 12·30 пополудни довірочні Збори Повітової Народньої Організації в справі виборів до громадських рад. На збори прибуде делегат з Центрального Комітету У. Н. Д. О. 2039 1—2

Ширші сходини Українського жіночого спортового Клюбу „Стріла“ відбудуться в суботу дня 30. квітня о годині 18-ій в бібліотеці Тов. „Просвіта“ Ринок 10 II. пов. Усіх, що цікавляться спортом, проситься прийти. — *Виділ.* 2041 1-1

На „Рідну Школу“ зложили: Вп. Повітовий Союз Кооператив в Збаражи 20 зол. місто вінця на могилу бл. п. Теодора Стрільбицького, начального директора Кооперативи, Вп. студенти перебуваючі стало в Тернополі 18 зол. місто вінця на могилу бл. п. Крохмалюківної, студ. фільос. і кличуть товаришів з Тернополя: Вацика Володимира, Ільницького Евгена, Кебуздинського Михайла, Кузьмовича Модеста, Наумика Франца, Смаль-Стоцького Осипа і Шевчука Юрія. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа „Рідної Школи“. 2044

Т-во охорони воєнних могил. Повідомляється, що Установні Загальні Збори „Товариства охорони воєнних могил“ у Львові відбудуться дня 2. травня ц. р. (понеділок) в салі „Української Бесіди“, в 6 год. веч. Порядок зборів: 1) Отворення зборів — радн. С. Стеблецький. 2) Вибір Президії. 3) Завдання „Т-ва охорони воєнних могил“ — реферат д-ра Ів. Німчука. 4) Відчитання і пояснення статуту. 5) Вписи членів. 6) Вибір голови Головної Ради Т-ва, 9 членів і 3 заступників та вибір 3 членів Ревізійної Комісії. 7) Устійнення членської вкладки. 8) Внески і запити. — Проситься львівське українське громадянство, зокрема делеґатів українських товариств та установ, численно явитися.

Загальні Збори чит. „Просвіти“ Львів-середмістє відбудуться 8. травня 1927 р. в домі Тов-а „Просвіти“ о год. 6. вечером з звичайним порядком дневним. — *Виділ.*

Пригадується українському львівському громадянству, що в суботу дня 30. квітня відбудуться в салі Тов-а „Українська Бесіда“ у Львові о год. 5·30 попол. Звичайні Загальні Збори кооперативи „Український Театр“, на які зволять П. Т. члени численно явитися. 2037 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Конкурс.

Управа прив. учит. жін. семінара з правом прилюдности С. С. Василіянок в Дрогобичі оголошує конкурс на посаду учителя (ки) методики і польської мови. Платня після умови. Подання належить вносити до Управи найдальше до 15. червня ц. р. 2030 2—3

Конкурс

Комітет парохіяльний в Черниляві пов. пчт. Яворів коло Львова оголошує конкурс на роботи при будові нової церкви мурованої, св. о. Николая в Черниляві. Переглянути пляни і ближчі услівя довідатись можна у архітекта п. Я. Рудницького в Перемишли вул. Смольки ч. 11. Рефлектуючі повинні виказатися жаданою законом концесією. — Чернилява 25./4. 1927. — *Андрій Федунь, свящ. Теодор Коушинський Василь Турко війт, Іван Олексюк, Михайло Турко* — члени комітету. 2036

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів. Ринок ч. 10.